.....

Modernizarea social-economică a Basarabiei interbelice: între deziderat și constrângerile epocii

Nicolae ENCIU,
Institutul de Istorie al Universității de Stat din Moldova

În baza unui vast și variat material documentar, statistic și istoriografic, demersul nostru argumentează că problematica istoriei social-economice a Basarabiei interbelice poate fi și trebuie abordată din perspective diferite: în raport cu perioada precedentă, de 106 ani de aflare a ținutului în componența Rusiei țariste, în raport cu starea de lucruri din stânga Nistrului, din RASS Moldovenească între 1924-1940, în raport cu celelalte provincii românești, care în 1918 au format România Întregită, pornind de la nivele diferite de dezvoltare social-economică și aducând moșteniri și tradiții la fel de diferite în noul organism social-economic. Pentru statul național unitar român, rezultat din Primul Război Mondial și confirmat pe plan internațional de Conferința de Pace de la Paris din 1919-1920, revenirea Basarabiei în spațiul de cultură și civilizație românească a însemnat, în primul rând și mai presus de orice, șansa depășirii statutului de colonie a fostului Imperiu țarist pe care l-a purtat timp de 106 ani (1812-1917), și edificarea unei economii concurențiale de piață de tip european, cu perspectiva reală de modernizare a tuturor domeniilor vieții. Acea șansă, precum menționa acad. Sergiu Chircă, a fost, în mare măsură, valorificată: „A apărut o pleiadă de politicieni de nivel european: membrii Sfatului Țării, directori și funcționari de departamente, conducători de unități economice, reprezentanți ai Basarabiei în Parlamentul și Guvernul României Întregite, conducători și funcționari județeni, antreprenori etc.", – toate acestea constituind dovada șansei Basarabiei de a-și însuși funcțiile statale. Conform unui bilanț parțial al cheltuielilor și veniturilor aparținând Ministerului Finanțelor pe întreaga perioadă a anilor 1918-1940, efortul Statului român pentru organizarea, administrarea și modernizarea Basarabiei interbelice s-a exprimat, la venituri, în suma de 21.107.289.251,37 lei, iar la cheltuieli, în suma de 25.712.999.305,77 lei, rezultând un deficit bugetar de 4.605.710.054,40 lei.